

Canvas Sukkot

1 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כב ב & דף כג א

משנה. העושה סוכתו בראש העגלה או בראש הספינה - כשרה, ועולין לה ביום טוב. בראש האילן או על גבי גמל - כשרה, ואין עולין לה ביום טוב. שתיים באילן ואחת בידי אדם, או שתיים בידי אדם ואחת באילן - כשרה, ואין עולין לה ביום טוב. שלש בידי אדם ואחת באילן - כשרה, ועולין לה ביום טוב. זה הכלל: כל שינטל האילן ויכולה לעמוד בפני עצמה - כשרה, ועולין לה ביום טוב.

גמרא. מני מתניתין - רבי עקיבא היא. דתניא: העושה סוכתו בראש הספינה, רבן גמליאל פוסל ורבי עקיבא מכשיר. מעשה ברבן גמליאל ורבי עקיבא שהיו באין בספינה, עמד רבי עקיבא ועשה סוכה בראש הספינה. למחר נשבה רוח ועקרתה. אמר לו רבן גמליאל: עקיבא, היכן סוכתך? אמר אביי: דכולי עלמא, היכא דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה - לא כלום היא, יכולה לעמוד בשאינה מצויה דיבשה - כולי עלמא לא פליגי דכשרה. כי פליגי - בדיכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה, ואינה יכולה לעמוד (ברוח שאינה מצויה דיבשה) + מסורת הש"ס: [ברוח מצויה דים] +. רבן גמליאל סבר: סוכה דירת קבע בעינן, וכיון דאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה דים - לא כלום היא. רבי עקיבא סבר: סוכה דירת עראי בעינן, וכיון דיכולה לעמוד ברוח מצויה דיבשה - כשרה.

2 תלמוד בבלי מסכת סוכה דף כד עמוד ב

משנה. העושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה - כשרה.

גמרא. אמר רב אחא בר יעקב: כל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה - אינה מחיצה. תנן: העושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה - כשרה. והא קאזיל ואתי! - הכא במאי עסקינן - בקשין. (אילנות זקנים ועבים - רש"י) - והאיכא נופא! (שהולך ובא, ופעמים שאף הנוף מן הדופן - רש"י) - דעביד ליה בהוצא ודפנא. (אורג הנוף כמין מחיצה, שלא ינענו הרוח - רש"י)

3 רמב"ם הלכות שופר וסוכה ולולב פרק ד ה

העושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה, אם היו חזקים או שקשר אותם וחזק אותם עד שלא תהיה הרוח המצויה מנידה אותם תמיד ומלא בין האמירים בתבן ובקש כדי שלא תניד אותם הרוח וקשר אותם הרי זו כשרה, שכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד ברוח מצויה של יבשה אינה מחיצה.

4 טור אורח חיים סימן תרל

העושה סוכתו בין האילנות והאילנות דפנות לה כשירה והוא שיקשור ענפי האילן שלא ינידם הרוח שכל מחיצה שאינה יכולה לעמוד לפני רוח מצויה אינה מחיצה וכתב הר"פ ע"כ אין נכון לעשות כל המחיצות מיריעות של פשתן בלא קנים אף על פי שקושרן בטוב זימנין דמנתקי ולא אדעתיה והוה ליה מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה והרוצה לעשות בסדינין טוב שיארוג במחיצות קנים בפחות מג'

5 בית יוסף אורח חיים סימן תרל

.... והרי"ף (יא:): והרא"ש (סי' ה) כתבו סתם מימרא זו דרב אחא בר יעקב וממילא משמע דכשהאילנות דפנות לה צריך שיהיו בעינין שלא תהיה רוח מצויה מנידתן:

6 שולחן ערוך אורח חיים סימן תרל סעיף י

העושה סוכתו בין האילנות, והאילנות דפנות לה; אם היו חזקים, או שקשר אותם וחזק אותם עד שלא תהא הרוח מצויה מנידה

אותם תמיד, ומילא בין האוירים בתבן ובקש כדי שלא תניד אותם הרוח, וקשר אותם, הרי זו כשרה; על כן אין נכון לעשות כל המחיצות מיריעות של פשתן בלא קנים, אע"פ שקשרן בטוב, זמנין דמינתקי ולא אדעתיה והוה ליה מחיצה שאינה יכולה לעמוד בפני רוח מצויה; והרוצה לעשות בסדינים, טוב שיארוג במחיצות קנים בפחות משלשה.

7 משנה ברורה סימן תרל ס"ק מח

ר"ל דאם מנידה אותם אפילו אין בכח הרוח להפיל אותם לגמרי רק שע"י הרוח הולך המחיצה ובא קי"ל דשוב לא חשיבא מחיצה. ואפילו עומדת בבית שאין שם רוח כלל לא חשיבה מחיצה:

8 שו"ת אגרות משה חלק או"ח ה סימן מ

דאם הרוח מנידה אותם באופן שלא תפיל אותם רק שע"י הרוח הולך המחיצה ובא, קי"ל דשוב לא חשיבא מחיצה - שהוא דין מיוחד לגבי סוכה, אף דלגבי עירוב בשבת ושאר דינים חשיבא מחיצה כזו כמחיצה.....

הנה לענין מה שנשאלתי בקשר היריעה מלמעלה ולמטה שלא יניד הרבה ברוח, דאף בשעה שהרחיקו הרוח הוא עדיין מחיצה גמורה כיון שהוא קשור גם מלמטה, שבאופן זה לענין שבת וכל דבר היא מחיצה גמורה, מאחר שאף כשהוא רחוק במקום שהנידו הרוח לשם נמי הוא מחיצה המגיע עד לארץ, אך שנעשית עגולה, שגם אם ישאר כך היא מחיצה כשרה, ולכן מה לנו בנדנודה. אך שמ"מ לענין דפנות הסוכה פסול.... ולכן כתבתי דחומרא זו שאף שלא ינתק ממקומה ע"י הרוח משום שקשורה למעלה ולמטה אבל מ"מ הולכת ע"י הרוח ובאה, שנמי פסולה, שהוא דין רק בסוכה ולא לשבת ושאר דברים דחשיבא מחיצה. וטעם לזה הוא טעם נכון מה שכתבתי בשם נכדי הר"ר מרדכי שליט"א, משום שיש להצריך במה שאפשר שתהיה כעין תדורו גם בדפנות. דאף שכעין תדורו הוא רק לענין חיוב הישיבה בסוכה ולא לענין עשיית הסוכה. ולדינא ודאי דנדוד קצת מסתבר שאינו כלום. ואם אף כשלא מקושרים אינם מתנדנדים אלא פחות מג"ט, מסתבר נמי שמוותרים לכתחילה, אבל דווקא כשקשרם למטה, דכיוון דעכ"פ מנדנד הרבה, לא היו עושין כן בדירה קבועה כבית אף במקומות החמים, וצריך שתהא הישיבה בסוכה שהיא כעין תדורו כדלעיל, ומכל מקום לא חיישינן שיינתק הקשר ולא אדעתיה. ואף שאינו ברור אצלי, שליכא ע"ז ראייה ברורה, מ"מ משמע ומסתבר כן.... ולמעשה שאתה כותב דהיום עושין הדפנות מיריעה עבה וקושרין היטב, שלכן מותר לכתחילה, והמחבר בסימן תר"ל סעיף י' שכתב שאין נכון לעשות מיריעות של פשתן בלא קנים מטעם זימנין דמינתקי, הוא דווקא ביריעות דקות, דדווקא באלו מסתבר שלכתחילה אין לעשות מיריעות, לענ"ד קשה לסמוך ע"ז מאחר שלא מפורש חילוק כזה אף לא במחברים היותר אחרונים כהמ"ב ועה"ש, אלא כשלא היה אפשר לפניו לעשות סוכה אחרת. ומצד מה שרואין במדינתנו באמריקא שמוכרים סוכות שנעשו דפנותיהם מיריעות, פשוט שלא היה זה ע"פ הוראה דכתבתי.

9 חזון איש הלכות עירובין ע"ז:

ונראה דהיינו דוקא שהרוח מפזר את הענפים באופן שהן מתרחקין ג"ט זה מזה ובטל ליה מחיצה ההיא שעתא הלכך פסול אף בשעה שהן נחין ושקטין ומחיצתן שלימה.... אבל אי המחיצה חזקה שאין הרוח יכול לפזרה, אלא שמתנדודת לכאן ולכאן אבל בכל שעתא היא מחיצה מעליתא, נראה דשפיר הוי מחיצה העומדת ברוח....